

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/184/2016
Identifikačné číslo spisu:	6111228008
Dátum vydania rozhodnutia:	08.12.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6111228008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická č. 7434/147, IČO: 36234176, proti žalovanému Ing. W. P. R., bývajúcemu v I., zastúpenému JUDr. Andrejom Kolárikom, advokátom so sídlom v Bratislave, Sokolíkova č. 15, o zaplatenie 1 739,71 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9 C 247/2011, o dovolaniach žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. marca 2014 sp. zn. 14 Co 87/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

Konanie o dovolaní žalovaného z a s t a v u j e.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania o dovolaní žalovaného.

Žalovaný má nárok na náhradu trov konania o dovolaní žalobkyne.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. novembra 2012 sp. zn. 9 C 247/2011-68 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 58,32 € s príslušenstvom (špecifikovaným vo výroku rozsudku) a žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. V odôvodnení uviedol, že účastníci uzatvorili úverovú (spotrebiteľskú) zmluvu, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanému úver vo výške 1 659,70 €. Súd prvej inštancie mal výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že v čase jeho rozhodovania zaťažuje žalovaného povinnosť poskytnúť žalobkyni finančné plnenie, nie však v celej požadovanej výške. Žalobe, ktorú považoval za opodstatnenú v časti týkajúcej sa 58,32 €, preto vyhovel; vo zvyšku ju zamietol ako nedôvodnú.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. marca 2014 sp. zn. 14 Co 87/2013 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil [§ 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)] a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie vykonal v potrebnom rozsahu

dokazovanie, v rámci ktorého vyzval žalobkyňu na konkretizáciu svojich tvrdení (najmä o výške istiny a jednotlivých splátok, uhradení splátok, výške zmluvnej pokuty a príslušenstva, spôsobu výpočtu zmluvného úroku a úroku z omeškania). Odvolací súd sa stotožnil s názorom prvoinštančného súdu, podľa ktorého predmetná zmluva neobsahovala určenie ročnej percentuálnej miery nákladov, ani dohodu o úroku, preto úverová (spotrebiteľská) zmluva bola opodstatnene považovaná za bezúročnú a bez poplatkov. Pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z dôkaznej situácie v čase jeho rozhodovania a na jej základe priznal žalobkyni (len) časť ňou požadovanej istiny a zmluvnej pokuty, odvolací súd považoval jeho rozhodnutie za správne. Na doplňujúce informácie žalobkyne neprihliadol, lebo by porušil ustanovenie § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovení § 221 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 2 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie datované 15. májom 2014. Uviedol, že v konaní došlo k viacerým procesným nesprávnostiam, napadnutý rozsudok je založený na neúplnom zistení rozhodujúcich skutkových okolností a ich nesprávnom právnom posúdení. Nepamätá si, že so žalovanou uzavrel úverovú zmluvu a ak k nej došlo, tak v dôsledku jeho zlého zdravotného stavu. Žiadal rozsudky súdov zrušiť. Podaním z 1. júla 2016 žalovaný požiadal „o anulovanie dovolania ... zo dňa 15. mája 2014“.

4. Ten istý rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním (2. júna 2014) v celom rozsahu aj žalobkyňa, ktorá jeho prípustnosť vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa jej názoru sa odvolací súd obmedzil na skonštatovanie správnosti skutkových a právnych záverov prvoinštančného súdu a vôbec sa nevyporiadala s jej zásadnými argumentmi obsiahnutými v odvolaní. Nedostatočným odôvodnením rozsudku bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu a postup, ktorý zvolil odvolací súd pri aplikácii ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p., nemal oporu v zákone. Rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, čo - podľa jej názoru - zakladá procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V konaní nebol dostatočne zistený skutkový stav (najmä čo do výšky čerpaných a splatených peňažných prostriedkov) a tento nedostatok mal za následok procesnú vadu konania uvedenú v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Dovolaním napadnuté rozhodnutie navyše spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) najmä v dôsledku toho, že súdy nesprávne posúdili vzájomnú obsahovú väzbu a prepojenosť úverovej zmluvy a úverových podmienok, ktoré boli súčasťou celého rámca ich zmluvných dojednaní. Nesprávne sú tiež ich závery o absencii dohody účastníkov úverovej zmluvy o poplatkoch a úrokoch, resp. závery týkajúce sa písomnej formy zmluvy. Všetky ustanovenia úverovej zmluvy a úverových podmienok, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť úverovej zmluvy, sú na požadovanej úrovni a primerane jasné, zrozumiteľné a určité. Žalovaný na ich základe vedel, aká je výška úveru a aké úroky má platiť. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala napadnutý rozsudok a tiež ním potvrdený rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Obe dovolania boli podané pred 1. júlom 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť (viď ďalej I.) a konanie o dovolaní žalovaného je potrebné zastaviť (viď ďalej II.). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a v možnosti uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.1. Dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky

dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)) ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritorný dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. (pozn. dovolacieho súdu: od 1. januára 2015 ide o ustanovenie § 237 ods. 1 O.s.p.).

I.

10. Žalobkyňa podala odvolanie proti prvoinštančnému rozsudku (ktorým bolo žalobe sčasti vyhovené) ako celku. Odvolací súd „potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa“. Podaným dovolaním žalobkyňa napadla rozsudok odvolacieho súdu „v celom rozsahu“ (t.j. ako celok). So zreteľom na to dovolací súd pripomína, že prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu.

10.1. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Objektívnu prípustnosť dovolania vymedzovali pred 1. júlom 2016 ustanovenia § 236 až § 239 O.s.p.

10.2. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (viď tiež R 50/1999). Posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania pritom predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie podáva ten, kto naň nie je oprávnený, neskúma už, či je dovolanie prípustné po objektívnej stránke.

10.3. Pokiaľ odvolací súd potvrdil aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe vyhovené (žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť 58,32 € s príslušenstvom), nebolo jeho rozhodnutím z procesného hľadiska negatívne zasiahnuté do právneho postavenia žalobkyne. Dovolanie žalobkyne je preto v tejto časti potrebné odmietnuť z dôvodu, že je podané tým, kto nie je subjektívne oprávnený podať dovolanie (viď § 447 písm. b/ CSP).

11. Dovolanie žalobkyne v časti, ktorou je napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti (nad sumu 58,32 €) zamietnutá, je podané tým, kto je naň subjektívne oprávnený. Táto časť dovolania (poznámka dovolacieho súdu:

dovolací súd sa v ďalšom zaoberá iba touto časťou dovolania žalobkyne) ale smeruje proti takému potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie prípustné podľa § 238 O.s.p.

12. Dovolanie žalobkyne by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

12.1. Dovolateľka nenamietala existenciu procesných väd konania uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

12.2. Žalobkyňa tvrdí, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

13. Dovolateľkou namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (vid' R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky publikované pod R 2/2016. V danom prípade sú v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku zreteľne vysvetlené podstatné dôvody rozhodnutia. Jeho odôvodnenie má náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., preto uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska neprichádza do úvahy.

14. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

15. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namietla, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade konania, treba uviesť, že „iná procesná vada“ (v ustanovení § 237 O.s.p. neuvedená) bola do 30. júna 2016 považovaná za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý ale mohol byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastávala do uvedeného dňa názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (vid' napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). I keby teda v preskúmvanej veci došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladalo by to prípustnosť dovolania žalobkyne.

16. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch.

16.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci bolo do 30. júna 2016 považované za relevantný dovolací

dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktorý ale mohol byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní.

16.2. Samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladalo. (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania v zmysle § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by podľa § 238 O.s.p. zakladal prípustnosť dovolania.

17. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalobkyňou podané dovolanie nevyvolalo účinok, ktorý by najvyššiemu súdu po 1. júli 2016 umožnil uskutočniť meritórny prieskum dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní žalobkyne neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

II.

20. Žalovaný dovolanie, ktorým napadol rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. marca 2014 sp. zn. 14 Co 87/2013, vzal späť podaním z 1. júla 2016 (č.l. 218 spisu), ktorým „anuloval svoje dovolanie“.

20.1. Podľa § 446 CSP platí, že ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd dovolacie konanie zastaví. Najvyšší súd preto konanie o dovolaní žalovaného zastavil.

20.2. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní žalovaného neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.